RETTENS DOM (Ottende Afdeling)

6. maj 2009 *

I sag T-116/04,

Wieland-Werke AG, Ulm (Tyskland), ved Rechtsanwälte R. Bechtold og U. Soltész,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber først ved É. Gippini Fournier og H. Gading, derefter ved É. Gippini Fournier, O. Weber og K. Mojzesowicz, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation eller nedsættelse af de bøder, sagsøgeren blev pålagt i henhold til artikel 2, litra a), i Kommissionens beslutning K(2003) 4820 endelig

* Processprog: tysk.

udg. af 16. december 2003 om en procedure efter artikel 81 [EF] og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/E-1/38.240 — Industrirør),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M.E. Martins Ribeiro, og dommerne S. Papasavvas og N. Wahl (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig C. Kantza,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 5. marts 2008,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

1 Wieland-Werke AG (herefter »Wieland« eller »sagsøgeren«) er en tysk, ikke-børsnoteret virksomhed med hjemsted i Ulm (Tyskland). Sagsøgeren er moderselskab i en koncern, som er repræsenteret i hele verden, og som primært er aktiv inden for fremstilling, salg og forhandling af halvfærdige og særlige kobberprodukter og kobberlegeringer.

2 Efter Mueller Industries Inc.'s fremsendelse af oplysninger iværksatte Kommissionen i marts 2001 en uanmeldt kontrolundersøgelse af forretningslokalerne i selskaberne KME Germany AG (tidligere KM Europa Metal AG), KME France SAS (tidligere Tréfimétaux SA), KME Italy SpA (tidligere Europa Metalli SpA) (herefter under ét »KME« eller »KME-koncernen«), Outokumpu Oyj og Luvata Oy (tidligere Outokumpu Copper Products Oy) (herefter under ét »Outokumpu«) og sagsøgeren i henhold til artikel 14 i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel [81] og [82] (EFT 1959-1962, s. 81).

3 Den 9. april 2001 tilbød Outokumpu Kommissionen at samarbejde i henhold til Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 1996 C 207, s. 4, herefter »samarbejdsmeddelelsen af 1996«). Kommissionen fremlagde et positionspapir desangående den 30. maj 2001.

4 Som svar på en begæring om oplysninger i henhold til artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 17, som Kommissionen i juli 2002 tilstillede KME-koncernen og Wieland, ansøgte sidstnævnte den 30. september 2002 om anvendelse af samarbejdsmeddelelsen af 1996.

5 Som svar på denne begæring om oplysninger anmodede KME-koncernen den 15. oktober 2002 for sit eget vedkommende om anvendelse af samarbejdsmeddelelsen.

6 Efter at have foretaget en undersøgelse, herunder yderligere kontrolundersøgelser i Outokumpus og KME-koncernens forretningslokaler, efter at have deltaget i møder med repræsentanter fra Outokumpu, KME-koncernen og Wieland samt i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17 at have tilstillet begæringer om yderligere oplysninger til KME-koncernen og Wieland, iværksatte Kommissionen i juli 2003 en overtrædelsesprocedure og udstedte en klagepunktsmeddelelse til KME-koncernen, sagsøgeren, til

Wieland og til Outokumpu. Da de virksomheder, meddelelsen var rettet til, afslog afholdelsen af en høring, blev en sådan ikke tilrettelagt.

7 Den 16. december 2003 vedtog Kommissionen beslutning K(2003) 4820 endelig udg. om en procedure efter artikel 81 [EF] og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/E-1/38.240 — Industrirør) (herefter »den anfægtede beslutning«), hvoraf et sammendrag er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* af 28. april 2004 (EUT L 125, s. 50).

8 Det fremgår af den anfægtede beslutning, at producenterne, der var organiseret i foreningen for kvaliteten af rør anvendt i sektoren for klimaanlæg og kølesystemer (Cuproclima Quality Association, herefter »Cuproclima«), blandt hvilke sagsøgeren figurerer, i slutningen af 1980'erne udvidede samarbejdet til at omfatte konkurrencespørgsmål.

9 De møder, som Cuproclima afholdt to gange årligt, udgjorde en regelmæssig lejlighed til at drøfte og fastsætte priser samt øvrige handelsvilkår for industrirør, efter at man havde drøftet punkterne på den officielle dagsorden. Bilaterale kontakter mellem de berørte virksomheder i strid med konkurrencereglerne blev indledt på disse møder. De berørte virksomheder fastsatte målsætninger for priser samt andre handelsvilkår for industrirør, de samordnede forhøjelserne af priser og opdelte kunder og markedsandele, og de kontrollerede gennemførelsen af deres konkurrencebegrænsende ordninger, dels ved at udpege markedsledere, dels ved at udveksle fortrolige oplysninger.

10 Den anfægtede beslutning indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

»*Artikel 1*

Følgende virksomheder har overtrådt artikel 81, stk. 1, [EF], og fra den 1. januar 1994 EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, ved i de anførte perioder at have deltaget i et kompleks af aftaler og samordnet praksis vedrørende fastsættelse af priser og opdeling af markeder i sektoren for industrirør:

a) [Wieland] fra den 3. maj 1988 til den 22. marts 2001

b) Outokumpu […], alene fra den 3. maj 1988 til den 30. december 1988, og sammen med […] fra den 31. december 1988 til den 22. marts 2001

c) [Luvata] fra den 31. december 1988 til den 22. marts 2001 (sammen med Outokumpu […])

d) [KME Germany], alene fra den 3. maj 1988 til den 19. juni 1995, og sammen med [KME France] og [KME Italy] fra den 20. juni 1995 til den 22. marts 2001

e) [KME Italy] sammen med [KME France] fra den 3. maj 1988 til den 19. juni 1995, og sammen med [KME Germany] og [KME France] fra den 20. juni 1995 til den 22. marts 2001

f) [KME France] sammen med [KME Italy] fra den 3. maj 1988 til den 19. juni 1995, og sammen med [KME Germany] og [KME Italy] fra den 20. juni 1995 til den 22. marts 2001.

Artikel 2

Der pålægges følgende bøder for de i artikel 1 omhandlede overtrædelser:

a) [Wieland]: 20,79 mio. EUR

b) Outokumpu […] og [Luvata] in solidum: 18,13 mio. EUR

c) [KME Germany], [KME France] og [KME Italy] in solidum: 18,99 mio. EUR

d) [KME Germany]: 10,41 mio. EUR

e) [KME Italy] og [KME France] in solidum: 10,41 mio. EUR.«

11 Hvad for det første angår fastsættelsen af udgangsbeløbet for bøden fastslog Kommissionen, at overtrædelsen, der i det væsentlige bestod i at fastsætte priser og opdele markeder, ved sin beskaffenhed var en meget alvorlig overtrædelse (betragtning 294 til den anfægtede beslutning).

12 For at fastsætte overtrædelsens grovhed tog Kommissionen endvidere hensyn til, at kartellet havde påvirket hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) (betragtning 316 til den anfægtede beslutning). Kommissionen undersøgte desuden overtrædelsens reelle indvirkning og konstaterede, at kartellet »ud fra en helhedsbetragtning [havde] haft en indvirkning på markedet«) (betragtning 314 til den anfægtede beslutning).

13 Kommissionen lagde bl.a. følgende indicier til grund for denne sidstnævnte konstatering. For det første henviste den, angående gennemførelsen af kartellet, til den omstændighed, at deltagerne havde udvekslet oplysninger om salgsmængder og priser (betragtning 300 til den anfægtede beslutning). For det andet fremgik det af elementer i sagsakterne, at priserne var faldet i perioder med en svag grad af overholdelse af den svigagtige aftale, og væsentligt forhøjet i andre perioder (betragtning 310 til den anfægtede beslutning). For det tredje henviste Kommissionen til kartelmedlemmernes samlede markedsandel på 75-85% (betragtning 310 til den anfægtede beslutning). For det fjerde fastslog Kommissionen, at karteldeltagernes respektive markedsandele forblev relativt stabile i løbet af hele overtrædelsesperioden, selv om deltagernes kundekreds indimellem havde ændret sig (betragtning 312 til den anfægtede beslutning).

14 Endelig tog Kommissionen i forbindelse med fastlæggelsen af overtrædelsens grovhed hensyn til, at markedet for industrirør af kobber udgjorde en væsentlig sektor, til en værdi vurderet til 288 mio. EUR i EØS (betragtning 318 til den anfægtede beslutning).

15 På baggrund af disse omstændigheder konkluderede Kommissionen, at den omhandlede overtrædelse skulle anses for meget alvorlig (betragtning 320 til den anfægtede beslutning).

16 For det andet behandlede Kommissionen de berørte virksomheder forskelligt for at tage hensyn til deres faktiske, økonomiske muligheder for at påføre konkurrenterne alvorlig skade. I denne forbindelse bemærkede Kommissionen, at der var en forskel på markedsandelene på markedet for industrirør i EØS, som markedslederen i EØS, KME-koncernen besad med [*fortroligt*] [1]% af markedsandelene på den ene side, og dem, som Outokumpu og Wieland besad med henholdsvis [*fortroligt*] og 13,4% af markedsandelene på den anden side. På baggrund af denne forskel blev udgangsbeløbet for den bøde, der blev pålagt Outokumpu og Wieland, fastsat til 33% af den bøde, der blev pålagt KME-koncernen, dvs. 11,55 mio. EUR til Outokumpu og Wieland og 35 mio. EUR til KME-koncernen (betragtning 327 og 328 til den anfægtede beslutning).

17 For det tredje forhøjede Kommissionen, for at tage hensyn til behovet for bødens afskrækkende virkning, udgangsbeløbet for den bøde, der var pålagt Outokumpu, med 50%, således at bøden blev på 17,33 mio. EUR, eftersom dette selskabs globale omsætning var større end 5 mia. EUR, hvilket var et tegn på, at det var af en sådan størrelse og havde en sådan økonomisk styrke, at en sådan forhøjelse var mulig (betragtning 334 til den anfægtede beslutning).

18 For det fjerde kvalificerede Kommissionen varigheden af overtrædelsen, der forløb fra den 3. maj 1988 til den 22. marts 2001, som »lang«. Følgelig fandt Kommissionen det passende at forhøje udgangsbeløbet for den bøde, som blev pålagt de berørte virksomheder, med 10% for hvert år, de deltog i kartellet. Således forhøjede Kommissionen udgangsbeløbet for den bøde, der blev pålagt sagsøgeren, med 125%. Bødens grundbeløb blev følgelig fastsat til 25,99 mio. EUR (betragtning 338, 342 og 347 til den anfægtede beslutning).

1 — Udeladte fortrolige oplysninger.

19 For det femte blev grundbeløbet af den bøde, der var pålagt Outokumpu, på grund af skærpede omstændigheder forhøjet med 50% med den begrundelse, at selskabet var skyld i gentagne overtrædelser, eftersom det var genstand for Kommissionens beslutning 90/417/EKSF af 18. juli 1990 om en procedure i henhold til artikel 65 [EKSF] vedrørende en aftale og samordnet praksis mellem europæiske producenter af koldvalsede flade produkter af rustfrit stål (EFT L 220, s. 28) (betragtning 354 til den anfægtede beslutning).

20 For det sjette har Kommissionen i forbindelse med de formildende omstændigheder bemærket, at den uden samarbejdet med Outokumpu kun kunne have godtgjort, at der forelå ulovlig adfærd i en periode på fire år, og har følgelig nedsat grundbeløbet for dennes bøde med 22,22 mio. EUR, således at grundbeløbet svarer til den bøde, selskabet ville være blevet pålagt for en sådan periode (betragtning 386 til den anfægtede beslutning).

21 For det syvende og sidste har Kommissionen i henhold til afsnit D i samarbejdsmeddelelsen af 1996 nedsat bøden med 50% for Outokumpu, 20% for Wieland og 30% for KME-koncernen (betragtning 402, 408 og 423 til den anfægtede beslutning).

Retsforhandlinger og parternes påstande

22 Sagsøgerne har anlagt denne sag ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 24. marts 2004.

23 Da sammensætningen af Rettens afdelinger er blevet ændret, er den refererende dommer blevet tilknyttet Ottende Afdeling, og den foreliggende sag er følgelig blevet henvist til denne afdeling.

24 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål under retsmødet den 5. marts 2008.

25 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Annullation, subsidiært nedsættelse af den bøde, Kommissionen har pålagt ved artikel 2, litra a), i den anfægtede beslutning.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

26 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

27 I den foreliggende sag har sagsøgeren for det første gjort gældende, at artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 er ulovlig, da denne bestemmelse tilsidesætter det strafferetlige legalitetsprincip. Selskabet har endvidere fremsat fire anbringender vedrørende henholdsvis en ukorrekt vurdering af størrelsen af det marked, som er berørt af overtrædelsen, en upassende hensyntagen til størrelsen af de berørte virksomheder, en fejlagtig forhøjelse af bøden på grund af overtrædelsens varighed og en anvendelse af samarbejdsmeddelelsen af 1996, der udsætter sagsøgeren for forskelsbehandling.

28 Hvad angår anbringendet vedrørende beregningen af bøden bemærkes, dels at det fremgår af betragtning 290-387 til den anfægtede beslutning, at de bøder, Kommissionen har pålagt på grund af overtrædelsen, blev pålagt i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, dels at selv om Kommissionen ikke udtrykkeligt i den anfægtede beslutning har henvist til retningslinjer for beregningen af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og artikel 65, stk. 5 [EKSF] (EFT 1998 C 9, s. 3, herefter »retningslinjerne«), er det ubestridt, at den har fastsat bødens størrelse under anvendelse af den i disse retningslinjer fastlagte metode.

29 Selv om retningslinjerne ikke kan anses for retsregler, fastsætter de dog vejledende regler for den praksis, der skal følges, og som ikke kan fraviges i konkrete tilfælde uden at angive grunde, som er i overensstemmelse med princippet om ligebehandling (jf. Domstolens dom af 18.5.2006, sag C-397/03 P, Archer Daniels Midland og Archer Daniels Midland Ingredients mod Kommissionen, Sml. I, s. 4429, præmis 91 og den deri nævnte retspraksis).

30 Det tilkommer således Retten, inden for rammerne af legalitetskontrollen af bøder pålagt ved den anfægtede beslutning at efterprøve, om Kommissionen har udøvet sin skønsbeføjelse i henhold til den i retningslinjerne fastsatte metode, og i det omfang den skulle fastslå, at Kommissionen har overskredet denne beføjelse, at efterprøve, om overskridelsen er berettiget og tilstrækkeligt retligt begrundet. I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen har bekræftet gyldigheden dels af selve princippet med retningslinjer, dels af den metode, der er angivet heri (Domstolens dom af 28.6.2005,

forenede sager C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P — C-208/02 P og C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 5425, præmis 252-255, 266, 267, 312 og 313).

31 Kommissionens begrænsning af sin egen skønsbeføjelse som følge af vedtagelsen af retningslinjer er nemlig ikke uforenelig med opretholdelsen af en væsentlig skønsmargen til Kommissionen. Retningslinjerne er på flere punkter fleksible, hvilket giver Kommissionen mulighed for at udøve sit skøn i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning nr. 17, således som disse er fortolket af Domstolen (dommen i sagen Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 30 ovenfor, præmis 267).

32 På områder som f.eks. fastsættelsen af en bøde, der er pålagt i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, hvor Kommissionen har en skønsmargen, f.eks. for så vidt angår satsen for forhøjelse med henblik på den afskrækkende virkning, er legalitetskontrollen af disse bedømmelser begrænset til, om der er tale om et åbenbart urigtigt skøn (jf. i denne retning Rettens dom af 18.7.2005, sag T-241/01, Scandinavian Airlines System mod Kommissionen, Sml. II, s. 2917, præmis 79).

33 Kommissionens skønsmargin og de grænser, den har fastsat herfor, er desuden i princippet ikke til hinder for, at Fællesskabets retsinstanser udøver deres fulde prøvelsesret (Rettens dom af 8.7.2004, forenede sager T-67/00, T-68/00, T-71/00 og T-78/00, JFE Engineering m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2501, præmis 538), og de kan ophæve, nedsætte eller forhøje den af Kommissionen pålagte bøde (jf. i denne retning Domstolens dom af 8.2.2007, sag C-3/06 P, Groupe Danone mod Kommissionen, Sml. I, s. 1331, præmis 60-62, og Rettens dom af 21.10.2003, sag T-368/00, General Motors Nederland og Opel Nederland mod Kommissionen, Sml. II, s. 4491, præmis 181).

Om indsigelsen om ulovlighed af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17

Parternes argumenter

34 Sagsøgerne har i det væsentlige gjort gældende, at artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og Kommissionens anvendelse heraf i sin beslutningspraksis tilsidesætter det strafferetlige legalitetsprincip, da Kommissionen råder over en næsten ubegrænset skønsmargen med henblik på at fastsætte bøden, og da fastsættelsen af den pågældende bøde følgelig er uforudsigelig. Derfor er det pålæg, sagsøgeren har fået om at betale 20,79 mio. EUR, ulovligt.

35 Sagsøgeren har påpeget, at fællesskabsreglerne skal overholde det strafferetlige legalitetsprincip, som er af væsentlig betydning i tilfælde, hvor reglerne er af sanktionsmæssig art. I henhold til dette princip skal fællesskabslovgivningen være klar, præcis og forudsigelig, hvilket krav gælder med særlig styrke, når der er tale om bestemmelser med virkninger af økonomisk art.

36 Sagsøgeren har understreget, at disse fællesskabsbestemmelser desuden på forudsigelig vis skal fastlægge ikke kun den sanktionerede adfærd, men ligeledes de retlige følger heraf for borgeren. Selv om administrationen ifølge sagsøgeren kan have behov for en skønsmargen, må denne margen dog ikke være ubegrænset, og dette så meget desto mindre når det drejer sig om en afledt retsregel eller en foranstaltning, der er strafferetlig eller »straffelignende«.

37 Ifølge sagsøgeren følger det både af Kommissionens officielle erklæringer og af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols vide fortolkning af begrebet straffeproces, at bøder pålagt i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 er af strafferetlig

beskaffenhed. Til støtte for denne påstand har sagsøgerne endvidere henvist til fællesskabsretspraksis (Domstolens dom af 15.7.1970, sag 41/69, ACF Chemiefarma mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 107, org.ref.: Rec. s. 661, præmis 172 ff., og Rettens dom af 20.3.2002, sag T-15/99, Brugg Rohrsysteme mod Kommissionen, Sml. II, s. 1613, præmis 123).

38 Sagsøgeren har gjort gældende, at forordning nr. 17, hvori det blot er anført, at der skal tages hensyn til overtrædelsens »grovhed og dens varighed« med henblik på at fastsætte bødens størrelse, ikke opfylder kravet om en lovs klarhed og forudsigelighed. Rådet har nemlig ikke opfyldt sin forpligtelse i henhold til artikel 83 EF om klart at fastlægge Kommissionens kompetence.

39 Sagsøgeren har endvidere hævdet, at artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 ikke fastsætter et loft for bødens størrelse, således at Kommissionen har adgang til, for en bestemt overtrædelse at pålægge bøder fra 1 000 EUR og til for visse verdensomspændende koncerner flere tocifrede milliarder euro. Dette dokumenterer, at bødens størrelse ikke forud er fastsat ved lov, men udelukkende af Kommissionen. Følgelig risikerer fastsættelsen af bødens størrelse at være vilkårlig og uden for kontrol. Derfor tilsidesætter denne bestemmelse en trinhøjere fællesskabsretlig regel (det strafferetlige legalitetsprincip) samt de grundlæggende rettigheder på området for fastlæggelsen af strafferetsbestemmelser, der følger af konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK), som blev undertegnet i Rom den 4. november 1950, og Menneskerettighedsdomstolens praksis.

40 Sagsøgeren er af den opfattelse, at artikel 15, stk. 4, i forordning nr. 17, hvorefter beslutninger, der pålægger bøder, ikke er sanktioner i strafferetlig forstand, ikke anfægter argumentationen, eftersom dels enhver fællesskabsregel, strafferetlig eller ej, skal overholde det strafferetlige legalitetsprincip, dels er det i henhold til Menneskrettighedsdomstolen ikke betegnelsen af en retsakt, der er afgørende, men dens reelle indhold.

41 Desuden har sagsøgeren gjort gældende, at retningslinjerne ikke udbedrer manglen på præcision og klarhed i forordning nr. 17. Udgangsbeløbet for bøder for overtrædelser, der kvalificeres som »meget alvorlige«, fastsættes nemlig vilkårligt og uafhængigt af virksomhedens omsætning. Sagsøgeren har endvidere anført, at retningslinjerne under alle omstændigheder ikke udgør en »lov« i EMRK's forstand. Herved fremhæver sagsøgeren, at sådanne retningslinjer udelukkende er bindende for Kommissionen, men ikke for retsinstanserne, som har fuld prøvelsesret i forbindelse med Kommissionens beslutninger.

42 Eftersom retsinstanserne ifølge sagsøgeren har kompetence til endeligt at fastsætte bøden, er de ikke bundet af retningslinjerne, som ingen betydning har for vurderingen af, om en strafbestemmelse er lovlig i henhold til EMRK's artikel 7. Sagsøgeren har herudover anført, at Retten for nylig har bekræftet, at de for fastsættelsen af bøden gældende retsforskrifter kun findes i forordning nr. 17.

43 Tillige finder sagsøgeren, at den omstændighed, at de bøder, som er fastsat af Kommissionen, kan kontrolleres af Fællesskabets retsinstanser, der har fuld prøvelsesret, heller ikke kan gøre artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 lovlig.

44 Herudover tillægger sagsøgeren det betydning, at når en bestemmelse er i strid med det strafferetlige legalitetsprincip, kan forholdet ikke udbedres af den simple grund, at princippet om proportionalitet og ligebehandling er blevet overholdt ved anvendelsen af denne bestemmelse.

45 Sagsøgeren har endvidere hævdet, at selv om artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 muligvis var forenelig med det strafferetlige legalitetsprincip på tidspunktet for affattelsen heraf, er dette ikke længere tilfældet, da selskabernes omsætning er meget større i dag end tidligere.

46 Endelig har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen under alle omstændigheder, og uafhængigt af lovligheden af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, ved fastsættelsen af bøder skal anvende sin skønsmargen i lyset af det strafferetlige legalitetsprincip. Den skulle således i sin beslutningspraksis have udvist en vis grad af gennemsigtighed og forudsigelighed på området for bødefastsættelse. Dette har den imidlertid undladt at gøre, idet hensynet til bødens afskrækkende virkning har vejet tungere.

47 Kommissionen har nedlagt påstand om, at sagsøgerens anbringende forkastes.

Rettens bemærkninger

48 Hvad angår argumentet om, at Kommissionen i sin beslutningspraksis og i retningslinjerne skulle have udvist en vis grad af gennemsigtighed og forudsigelighed på området for bødefastsættelse, skal Retten fastslå, at dette argument ikke udgør et konkret klagepunkt over forordning nr. 17 eller den anfægtede beslutning, men er udtryk for et ønske vedrørende Kommissionens praktiske udøvelse af konkurrencepolitikken. Følgelig skal dette argument forkastes som irrelevant.

49 Hvad angår realiteten er det tilstrækkeligt at fastslå, at det klart følger af Rettens dom af 5. april 2006, Degussa mod Kommissionen (sag T-279/02, Sml. II, s. 897, præmis 66-68), og af 27. september 2006, Jungbunzlauer mod Kommissionen (sag T-43/02, Sml. II, s. 3435, præmis 69-92), at sagsøgerens ulovlighedsindsigelse ikke kan tiltrædes. Desuden er denne retspraksis netop blevet stadfæstet i Domstolens dom af 22. maj 2008, Evonik Degussa mod Kommissionen og Rådet (sag C-266/06 P, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 36-63).

50 Følgelig skal ulovlighedsindsigelsen forkastes.

Om det første anbringende vedrørende en utilstrækkelig vurdering af størrelsen af den af overtrædelsen påvirkede sektor

Parternes argumenter

51 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen, da den vurderede værdien af det berørte marked til 288 mio. EUR, overdrev markedets størrelse og følgelig overtrædelsens grovhed, hvilket medførte et for højt bødebeløb. Sagsøgeren har endvidere henvist til, at Kommissionens begrundelse for beregningen af omsætningen er utilstrækkelig og derfor tilsidesætter artikel 253 EF.

52 Sagsøgeren har anført, at den samlede pris for produkter i sektoren for industrirør normalt består af prisen på kobber på grundlag af noteringen i London Metal Exchange (herefter »LME«) og udgifterne til forarbejdning, som svarer til den af fabrikanten tilførte merværdi (herefter »forarbejdningsmargenen«). De for fremstillingen af industrirør nødvendige råmaterialer leveres enten af kunden eller af rørfabrikanten selv, som således fakturerer dem i den samlede pris.

53 Ifølge sagsøgeren er størrelsen af det berørte marked afgørende for at bedømme en overtrædelses grovhed og for at fastsætte udgangsbeløbet for bøden.

54 På grundlag af det ovenstående har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen i det omfang, hvori overtrædelsen kun vedrørte forarbejdningsmargenen (30-40% af den endelige pris), skulle have trukket 60-70% fra den samlede pris på de pågældende produkter, da den vurderede størrelsen af det berørte marked, hvilket ville have resulteret i et mindre udgangsbeløb for bøden. I denne forbindelse har sagsøgeren påpeget, at virksomheden ikke har kontrol over kobberprisen, eftersom den er fastsat i henhold til LME. Kobberprisen er nemlig kun et element, der i det væsentlige overvæltes på kunderne. Sagsøgeren anfører, at såfremt kartelmedlemmerne havde søgt at forhøje kobberprisen, ville kunderne have købt det af andre virksomheder.

55 Hvad således angår anskaffelsen af kobber har sagsøgeren handlet som formidler. Kommissionen skulle således have beregnet omsætningen på markedet på samme måde, som den beregner omsætningen for formidlere i forbindelse med fusionskontrol. I det omfang, hvori udgifterne til kobber udgør en meget stor del af de samlede omkostninger, kunne Kommissionen desuden ikke have behandlet dem på samme måde som udgifter til levering og emballage, der normalt udgør en ubetydelig del af de samlede omkostninger. Derfor skulle Kommissionen, ved en korrekt bedømmelse af størrelsen af det berørte marked og følgelig af kartellets grovhed, kun have taget hensyn til den del af prisen, som den berørte overtrædelse påvirkede, dvs. forarbejdningsmargenen. Kommissionen gjorde det modsatte ved en for formalistisk fremgangsmåde ved beregningen af den relevante omsætning.

56 Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat begrundelsespligten, idet den henviste til Rettens dom af 13. december 2001, Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen (forenede sager T-45/98 og T-47/98, Sml. II, s. 3757), nævnt i betragtning 319 til den anfægtede beslutning som begrundelse for, at metalprisen blev inddraget i omsætningen på det berørte marked. Denne dom er ikke relevant i det foreliggende tilfælde, eftersom det heraf blot fremgår, at et kartel, der kun vedrører en del af den endelige pris, tilsidesætter konkurrenceretten, hvilket er ubestrideligt i den foreliggende sag. I den konkrete sag vedrører det relevante spørgsmål den passende identificering af omsætningen med henblik på at fastsætte udgangsbeløbet for bøden.

57 Kommissionen har nedlagt påstand om, at sagsøgerens anbringende forkastes.

Rettens bemærkninger

58 Hvad for det første angår påstanden om den utilstrækkelige begrundelse bemærkes, at begrundelsen for en individuel beslutning ifølge fast retspraksis klart og utvetydigt skal angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne

foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelse. Begrundelseskravet skal vurderes ud fra den konkrete sags omstændigheder. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om begrundelsen opfylder kravene i artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden af den pågældende retsakt, men ligeledes til alle de retsregler, der regulerer det berørte område (jf. Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63 og den deri nævnte retspraksis).

59 Hvad angår bødefastsættelse i forbindelse med tilsidesættelsen af konkurrenceretten er kravene til den væsentlige formforskrift, som begrundelsespligten udgør, opfyldt, såfremt Kommissionen i sin beslutning giver oplysninger om de hensyn, der har dannet grundlag for at bedømme overtrædelsens grovhed og dens varighed (jf. Domstolens dom af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P og C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 463 og den deri nævnte retspraksis).

60 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen for så vidt angår bedømmelsen af overtrædelsens grovhed opfyldt disse krav i betragtning 292-320 til den anfægtede beslutning. Det fremgår navnlig af betragtning 318 til den anfægtede beslutning, at Kommissionen i sin bedømmelse af overtrædelsens grovhed har taget hensyn til omsætningen på det berørte marked. I betragtning 319 til beslutningen har Kommissionen desuden besvaret den kritik vedrørende hensynet til kobberprisen ved beregningen af nævnte omsætning, som de berørte virksomheder har fremsat. Den omstændighed, at denne besvarelse kan være fejlagtig, anfægter ikke, at begrundelsen for den anfægtede beslutning er tilstrækkelig, da afgørelsen af, om der foreligger en sådan fejl, henhører under kontrollen med lovligheden af beslutningens indhold (jf. i denne retning Domstolens dom i sagen Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 66-72, og af 2.10.2003, forenede sager C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P og C-180/01 P, International Power m.fl. mod NALOO, Sml. I, s. 11421, præmis 134-138).

61 Heraf følger, at klagepunktet vedrørende en utilstrækkelig begrundelse ikke kan lægges til grund.

62 Hvad dernæst angår realiteten er det væsentligt at understrege, for det første, at den metode, der er angivet i retningslinjerne, og som blev anvendt af Kommissionen i den anfægtede beslutning (jf. præmis 28 ovenfor), opfylder en standardiseret logik, hvorefter udgangsbeløbet for bøden, der fastsættes ud fra overtrædelsens grovhed, beregnes under hensyn til overtrædelsens art, overtrædelsens konkrete indvirkning på markedet — når den kan måles — og det berørte markeds udstrækning (retningslinjernes punkt 1 A, første afsnit). Dernæst individualiseres udgangsbeløbet for bøden for hver deltager, bl.a. ud fra dennes størrelse.

63 Kommissionen kan desuden — men er ikke forpligtet hertil — ved fastsættelsen af udgangsbeløbet for bøden tage hensyn til størrelsen af det berørte marked (Rettens dom af 15.3.2006, sag T-15/02, BASF mod Kommissionen, Sml. II, s. 497, præmis 134, og af 27.9.2006, sag T-322/01, Roquette Frères mod Kommissionen, Sml. II, s. 3137, præmis 149 og 150).

64 På baggrund af denne retspraksis fremgår det, at sagsøgerens argument om, at størrelsen af det relevante marked i sig selv er en afgørende faktor ved vurderingen af overtrædelsens grovhed, og følgelig med henblik på fastsættelsen af udgangsbeløbet for bøden, er ubegrundet.

65 Det fremgår imidlertid klart af den anfægtede beslutning, at Kommissionen i det foreliggende tilfælde har valgt at tage hensyn til størrelsen af markedet for industrirør i EØS-området ved sin vurdering af den omhandlede overtrædelses grovhed. Selv om Kommissionen allerede på grundlag af overtrædelsens beskaffenhed havde fastslået, at denne var »meget alvorlig« som omhandlet i retningslinjerne (betragtning 294), fastsatte den nemlig i den anfægtede beslutning overtrædelsens grovhed, og følgelig bødens generelle udgangsbeløb, ved at tage hensyn til kartellets faktiske indvirkning på markedet (betragtning 295-314), det berørte markeds udstrækning (betragtning 315-317) og den omstændighed, at den sektor, der var genstand for overtrædelsen, var et vigtigt marked, hvis værdi i EØS var vurderet til 288 mio. EUR (betragtning 318 og 319).

66 Selv om størrelsen af det berørte marked, med henblik på vurderingen af overtrædelsens grovhed og udgangsbeløbet for bøden, kun har udgjort et af de elementer, Kommissionen har lagt til grund i den anfægtede beslutning, har Kommissionen ikke desto mindre rent faktisk fastsat dette beløb under hensyntagen til dette element. Følgelig kan Kommissionens påstand om, at udgangsbeløbet for den bøde, der er pålagt sagsøgeren, ikke nødvendigvis ville have været mindre end 11,55 mio. EUR, hvis prisen på kobber var blevet fratrukket omsætningen på markedet, ikke tiltrædes.

67 Følgelig skal det efterprøves, om Kommissionen ved vurderingen af størrelsen af det berørte marked med urette tog hensyn til prisen på kobber.

68 Sagsøgeren har i denne forbindelse hævdet, dels at prisen på kobber ikke kan kontrolleres af fabrikanterne af industrirør, eftersom den fastsættes i henhold til LME, dels at det er køberne af industrirør, som selv beslutter, til hvilken pris metallet erhverves. Sagsøgeren har endvidere understreget, at svingningerne i metalpriserne ikke påvirker virksomhedens fortjeneste.

69 Det skal imidlertid fastslås, at der ikke er nogen rimelig grund til, at omsætningen på det relevante marked beregnes ved at udelukke bestemte produktionsomkostninger. Som Kommissionen med føje har bemærket, findes der i alle erhvervsgrene omkostninger, der er knyttet til det endelige produkt, som fabrikanten ikke har kontrol over, men som ikke desto mindre udgør et væsentligt element i dennes samlede aktiviteter, og som følgelig ikke kan udelukkes fra omsætningen ved fastsættelsen af udgangsbeløbet for bøden (jf. i denne retning Rettens dom af 15.3.2000, forenede sager T-25/95, T-26/95, T-30/95 — T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95 — T-46/95, T-48/95, T-50/95 — T-65/95, T-68/95 — T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 491, præmis 5030 og 5031). Den omstændighed, at kobberprisen udgør en væsentlig del af den endelige pris på industrirør, eller at risikoen for svingningerne i prisen på kobber er langt større end for andre råmaterialer, anfægter ikke denne konklusion.

70 Det skal således fastslås, at Kommissionen med rette tog kobberprisen i betragtning med henblik på at fastsætte størrelsen af det berørte marked.

Om det andet anbringende vedrørende manglende passende hensyn til sagsøgerens størrelse

Parternes argumenter

71 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen, da den fastsatte udgangsbeløbet for bøden og derved den endelige bøde, undlod at tage hensyn til virksomhedens størrelse ud fra dens samlede omsætning, som beløb sig til 1,2 mia. EUR i 2002. Samtidig forøgedes KME's og Outokumpus omsætninger med henholdsvis 2,05 mia. EUR og 5,56 mia. EUR. Sagsøgeren hævder, at forhøjelsen med 50% af udgangsbeløbet for den bøde, der var pålagt Outokumpu i betragtning 334 til den anfægtede beslutning, ikke er tilstrækkelig til at opfylde Kommissionens forpligtelse til at overholde principperne om proportionalitet og ligebehandling. Kommissionen har endvidere tilsidesat princippet om, at enhver bøde skal være et resultat af en individuel beregning.

72 Til støtte for anbringendet har sagsøgeren gjort gældende, at virksomhedens samlede størrelse er af særlig betydning i forbindelse med fastsættelsen af bøden, og at udgangsbeløbet for den bøde, der er pålagt hver af de tre berørte virksomheder, skulle have været individualiseret for at stå i forhold til forskellen på de tre virksomheder. Sagsøgeren har endvidere anført, at lighedsprincippet indebærer en pligt for Kommissionen til at ændre udgangsbeløbet for bøden på grundlag af alle virksomhedernes omsætning, og ikke kun på grundlag af de store selskabers omsætning. Følgelig skulle Kommissionen have nedsat udgangsbeløbet for den bøde, der blev pålagt sagsøgeren.

73 I denne forbindelse har sagsøgeren bemærket, dels at Kommissionen ikke har forhøjet udgangsbeløbet for den bøde, der er pålagt KME-koncernen, uagtet den omstændighed, at denne er næsten to gange større end sagsøgeren, dels at Outokumpu, som er fem gange større end sagsøgeren, kun har fået forhøjet udgangsbeløbet for den bøde, selskabet blev pålagt, med 50%.

74 På dette grundlag har sagsøgeren konkluderet, at Kommissionen ved ikke at tage tilstrækkeligt hensyn til forskellene på virksomhedernes økonomiske styrke og størrelse har stillet sagsøgeren, som er en lille virksomhed, ugunstigt. Til støtte for denne konklusion har sagsøgeren endvidere henvist til nogle af Kommissionens beslutninger, hvori forholdet mellem den endelige bøde og de sanktionerede virksomheders omsætning var snævrere end sagsøgerens.

75 Endelig har sagsøgeren anført, at Kommissionen har tilsidesat begrundelsespligten, idet den ikke har begrundet den forskelsbehandling, sagsøgeren har været udsat for.

76 Kommissionen har nedlagt påstand om, at sagsøgerens anbringende forkastes.

Rettens bemærkninger

77 Hvad for det første angår klagepunktet vedrørende den manglende begrundelse, kan dette af flere grunde ikke tiltrædes.

78 For det første bemærkes, for så vidt som Wieland har kritiseret Kommissionen for ikke at have anført grunden til, at den valgte en sats for forhøjelsen på 50% til Outokumpu, at Domstolen har fastslået, at begrundelsespligten er opfyldt, såfremt Kommissionen i sin

beslutning giver oplysninger om de hensyn, som har givet den grundlag for at bedømme overtrædelsens grovhed og varighed (dommen i sagen Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 59 ovenfor, præmis 463). Derimod har Kommissionen ikke pligt til at angive tallene eller en nærmere redegørelse for metoden for bødefastsættelsen i beslutningen (Domstolens dom af 16.11.2000, sag C-279/98 P, Cascades mod Kommissionen, Sml. I, s. 9693, præmis 50).

79 Det bemærkes endvidere, at en beslutning som den anfægtede beslutning, selv om den er udarbejdet og offentliggjort som en enkelt beslutning, må betragtes som en samling individuelle beslutninger, hvorved det i forhold til hver enkelt af de virksomheder, der er adressater, fastslås, hvilken eller hvilke overtrædelser virksomheden er ansvarlig for, og hvorved der i givet fald pålægges den en bøde (Rettens dom af 4.7.2006, sag T-304/02, Hoek Loos mod Kommissionen, Sml. II, s. 1887, præmis 59 og 60).

80 Følgelig kan sagsøgeren ikke kritisere begrundelsen for den anfægtede beslutning hvad angår den forhøjelsessats, der på grundlag af den afskrækkende virkning er anvendt for Outokumpu.

81 Under alle omstændigheder har Kommissionen i betragtning 332-334 til den anfægtede beslutning angivet de elementer, den tog hensyn til med henblik på, på grundlag af den afskrækkende virkning, at forhøje den bøde, Outokumpu blev pålagt. Som det fremgår af den ovennævnte retspraksis (jf. præmis 78 ovenfor), kan Kommissionen ikke foreholdes, at den ikke begrundede sin beslutning yderligere i denne henseende.

82 I den udstrækning, hvori sagsøgerens argumentation kan opfattes således, at virksomheden kritiserer Kommissionen for ikke at have anført en begrundelse for, at udgangsbeløbet for den bøde, den blev pålagt, ikke blev nedsat på grundlag af den afskrækkende virkning, skal det fastslås, at artikel 253 EF, på baggrund af den i præmis 78 ovenfor nævnte retspraksis, ikke kan fortolkes således, at den pålægger Kommissionen i sine beslutninger at forklare grunden til, at den for så vidt angår beregningen af bødens størrelse ikke har anvendt en hypotetisk fremgangsmåde frem

for den, der faktisk blev anvendt i den anfægtede beslutning (jf. i denne retning og analogt Rettens dom af 14.5.1998, sag T-319/94, Fiskeby Board mod Kommissionen, Sml. II, s. 1331, præmis 127).

83 Det følger af det ovenstående, at klagepunktet om en manglende begrundelse ikke kan lægges til grund.

84 Hvad for det andet angår realiteten skal det fastslås, at sagsøgeren kritiserer den differentiering, Kommissionen har foretaget mellem udgangsbeløbet for de bøder, der er pålagt de berørte virksomheder, i overensstemmelse med den i retningslinjerne angivne metode. Sagsøgeren har gjort gældende, at virksomhedens størrelse i forbindelse med bødefastsættelsen er af særlig betydning, og at udgangsbeløbet for den bøde, der er pålagt hver af de tre berørte virksomheder, skulle have været individualiseret for at stå i forhold til forskellen på de tre virksomheder.

85 I denne forbindelse bemærkes det for det første, at de kommissionsbeslutninger, sagsøgeren har påberåbt sig, ikke er relevante, eftersom Kommissionens tidligere beslutningspraksis ikke kan anvendes som retlig ramme for bøderne på konkurrenceområdet (jf. dommen i sagen Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, præmis 169-171, nævnt i præmis 30 ovenfor, præmis 30 og Rettens dom af 30.9.2003, sag T-203/01, Michelin mod Kommissionen, Sml. II, s. 4071, præmis 292 og den deri nævnte retspraksis).

86 Den omstændighed, at den i retningslinjerne angivne beregningsmetode ikke er baseret på de berørte virksomheders samlede omsætning, og at den derfor giver mulighed for forskelle på virksomhederne for så vidt angår forholdet mellem deres omsætninger og den bøde, de får pålagt, er uden relevans for bedømmelsen af, om Kommissionen har tilsidesat principperne om proportionalitet, ligebehandling og individuelle straffe. Kommissionen er nemlig, når den fastsætter bøderne under hensyn til den pågældende overtrædelses grovhed og varighed i en situation, hvor flere virksomheder, der har deltaget i den samme overtrædelse, pålægges bøder, ikke forpligtet til at sikre, at de endelige bødebeløb, som dens beregninger resulterer i for de berørte virksomheder,

afspejler enhver forskel på dem for så vidt angår deres samlede omsætning eller deres relevante omsætning (Domstolens dom af 25.1.2007, sag C-407/04 P, Dalmine mod Kommissionen, Sml. I, s. 829, præmis 141-147, og Rettens dom af 29.11.2005, sag T-62/02, Union Pigments mod Kommissionen, Sml. II, s. 5057, præmis 159).

87 Heraf følger, at Kommissionen ikke på noget tidspunkt i anvendelsen af retningslinjerne kan være forpligtet til at sikre, at de midlertidige bødebeløb, der er fastsat, afspejler enhver forskel på de berørte virksomheders samlede omsætning.

88 I den foreliggende sag fremgår det af betragtning 321-323, 326-328 og 332-334 til den anfægtede beslutning, at Kommissionen foretog en differentiering i to etaper af de berørte virksomheder. Den foretog først, i overensstemmelse med retningslinjernes punkt 1 A, sjette led, en differentiering ud fra den del af ansvaret, som blev tilskrevet hver part i den berørte overtrædelse. Dernæst foretog den under anvendelse af retningslinjernes punkt 1 A, fjerde led, en vægtning for at sikre, at de pålagte bøder havde en tilstrækkelig afskrækkende virkning.

89 Hvad angår den del af ansvaret, som blev tilskrevet hver af deltagerne i den omhandlede overtrædelse, tog Kommissionen hensyn til markedsandelene i EØS for hver af de virksomheder, som befandt sig på markedet for industrirør i 2000, det sidste fulde år for overtrædelsen. Heraf udledte den, at KME, som havde en markedsandel på [*fortroligt*]%, var langt den vigtigste erhvervsdrivende på markedet og derfor henhørte under en første kategori af virksomheder, mens Outokumpu (markedsandel på [*fortroligt*]%) og sagsøgeren (markedsandel på 13,4%) henhørte under en anden kategori af virksomheder, som kan anses for gennemsnitlige på det berørte marked, hvorfor der skulle foretages en differentieret behandling. Følgelig blev udgangsbeløbet for den bøde, der blev pålagt Outokumpu og sagsøgeren, fastsat til 33% af udgangsbeløbet for den bøde, der blev pålagt KME, dvs. 11,55 mio. EUR til Outokumpu og sagsøgeren, og 35 mio. EUR til KME.

90 Det fremgår af retspraksis, at Kommissionen ikke kan kritiseres for at have fulgt denne fremgangsmåde for så vidt angår den første etape af vægtningen. Selv om visse virksomheder som følge af inddelingen i kategorier er blevet pålagt identiske udgangsbeløb for bøden på trods af, at de har forskellig størrelse, må det i forbindelse med bødefastsættelsen i henhold til grovheden konkluderes, at denne forskelsbehandling er objektivt begrundet i den forrang, overtrædelsens art er givet i forhold til virksomhedernes størrelse i forbindelse med fastlæggelsen af overtrædelsens grovhed (jf. dommen i sagen Degussa mod Kommissionen, nævnt i præmis 49 ovenfor, præmis 330 og den deri nævnte retspraksis).

91 I forbindelse med den anden etape af vægtningen fandt Kommissionen for så vidt angår Outokumpus omsætning, at udgangsbeløbet for den bøde, der var pålagt Outokumpu, skulle forhøjes med 50% for at sikre en tilstrækkeligt afskrækkende virkning såvel som for at tage hensyn til den omstændighed, at de store virksomheder har en juridisk-økonomisk viden og infrastruktur, der giver dem adgang til bedre at vurdere, om deres adfærd er ulovlig.

92 Sagsøgeren kan ikke kritisere Kommissionen for at have foretaget en sådan vægtning. Forhøjelsen af udgangsbeløbet for den bøde, der var pålagt Outokumpu »for at tage virksomhedens størrelse og alle dens ressourcer i betragtning« (betragtning 334 til den anfægtede beslutning), indebærer ikke, at Kommissionen skulle have nedsat udgangsbeløbet for den bøde, der var pålagt sagsøgeren, under hensyn til denne virksomheds samlede omsætning. Det er i denne forbindelse væsentligt at bemærke (jf. præmis 86 og 87 ovenfor), at Kommissionen ikke, som led i en ændring af udgangsbeløbet for bøden på grundlag af den afskrækkende virkning, er forpligtet til at sikre, at de beløb, der er fastsat for de forskellige virksomheder, afspejler enhver forskel på dem for så vidt angår deres samlede omsætning.

93 Det er tværtimod tilladt for Kommissionen, i overensstemmelse med den i præmis 31 og 30 ovenfor anførte argumentation, inden for rammerne af sin skønsmargen at tilpasse bødernes størrelse i henhold til en standardiseret fremgangsmåde i det omfang, hvori de ikke bliver klart urimelige i forhold til den konkrete sags omstændigheder.

94 I denne sammenhæng er det væsentligt at understrege, at bødens størrelse i forbindelse med hensynet til den afskrækkende virkning tilpasses i forhold til den virkning, der tilstræbes over for den virksomhed, den pålægges, således at bøden — i overensstemmelse med de krav, der følger af, at den skal sikres effektivitet, og at proportionalitetsprincippet skal overholdes — ikke bliver ubetydelig, eller tværtimod uforholdsmæssigt stor i forhold til den pågældende virksomheds økonomiske kapacitet (dommen i sagen Degussa mod Kommissionen, nævnt i præmis 49 ovenfor, præmis 283).

95 Desuden er Kommissionen, når den vælger forhøjelsessatsen for større virksomheder, begrænset af den omstændighed, at udgangsbeløbet for bøden under alle omstændigheder ikke kan overskride et beløb, som er proportionalt med overtrædelsens grovhed. Følgelig kan det, selv i tilfælde, hvor den største virksomheds omsætning er væsentligt større end de andre berørte virksomheders, forekomme, at Kommissionen på grundlag af den pågældende overtrædelses grovhed kun marginalt kan forhøje udgangsbeløbet for den bøde, som er pålagt den største virksomhed.

96 På baggrund af ovenstående betragtninger og under hensyn til den omhandlede overtrædelses grovhed, til sagsøgerens markedsandel i EØS-området og til virksomhedens samlede omsætning i 2002, dvs. 1,2 mia. EUR, finder Retten det udgangsbeløb for bøden, der er pålagt sagsøgeren, berettiget.

97 Det følger af det ovenstående, at det andet anbringende skal forkastes.

Om det tredje anbringende vedrørende en fejlagtig forhøjelse af udgangsbeløbet for bøden på grund af overtrædelsens varighed

Parternes argumenter

98 For det første har sagsøgeren anført, at Kommissionens skønsmargen i henhold til retningslinjernes punkt 1 B giver den mulighed for at træffe beslutning om både hensigtsmæssigheden af en forhøjelse på grund af overtrædelsens varighed samt satsen herfor, inden for loftet på 10%. Sagsøgeren har bemærket, at Kommissionen med formuleringen i betragtning 338 til den anfægtede beslutning har afslået at gøre brug af det prærogativ, retningslinjernes punkt 1 B, første afsnit, tildeler den i forbindelse med kartellets første fem år. Følgelig kan Kommissionen kun forhøje den bøde, der er pålagt sagsøgeren, for overtrædelsens sidste syv år.

99 Ifølge sagsøgeren kan Kommissionen ikke lægge til grund, at betragtning 338 til den anfægtede beslutning er dårligt formuleret. Sagsøgeren er af den opfattelse, at det er ophavsmanden til en beslutning, der skal bære konsekvenserne af en fejlagtig formulering, og at det i tilfælde, hvor en beslutning indeholder selvmodsigende udtalelser, er den sanktion, som er mest gunstig for den berørte, der skal anvendes.

100 Hertil kommer, at en tvetydig begrundelse ifølge sagsøgeren udgør en mangelfuld begrundelse, og den tilsidesætter følgelig artikel 253 EF.

101 For det andet har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat princippet om, at enhver bøde skal være et resultat af en individuel beregning. Den har endvidere undladt at overholde sin begrundelsespligt, idet den ikke har forklaret, hvorfor den ikke har gjort brug af sin skønsmargen. Ifølge sagsøgeren har Kommissionen nemlig lagt den samme skærpende omstændighed til grund, dvs. at den omhandlede overtrædelse varede mere end fem år, både med henblik på at begrunde anvendelsen af en forhøjelse og at fastsætte den maksimale forhøjelsessats på 10%.

102 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen, der valgte at anvende den maksimale sats på 10% for hvert års overtrædelse, ikke har anført begrundelsen for, at en sådan forhøjelse var passende. Sagsøgeren har gjort glædende, at Kommissionen skulle have redegjort for de konkrete omstændigheder ved det i denne sag omhandlede kartel, med henblik på at anvende den omhandlede sats. Sagsøgeren har endvidere kritiseret Kommissionen for ikke på tilstrækkelig vis at have begrundet forhøjelsen af bøden hvad angår det omhandlede kartels intensitet og kontinuitet.

103 Kommissionen har nedlagt påstand om, at anbringendet forkastes.

Rettens bemærkninger

104 Hvad for det første angår klagepunktet vedrørende begrundelsens angivelige tvetydighed og det forhold, at Kommissionen i den anfægtede beslutning har givet afkald på at forhøje udgangsbeløbet for den bøde, der er pålagt sagsøgeren i forbindelse med kartellets første fem år, skal Retten undersøge betragtning 338, 340 og 342 til den anfægtede beslutning, som er affattet således:

»(338) Det bemærkes for det første, at Kommissionens tidligere beslutningspraksis ikke i sig selv udgør en retlig ramme for bøderne på konkurrenceområdet, da denne udelukkende er fastlagt i forordning nr. 17 […]. Derfor skal KME's argument i betragtning 337 vedrørende Kommissionens tidligere beslutning afvises. Kommissionens aktuelle politik i kartelsager består i at forhøje bøder med 10% pr. år ud over fem års overtrædelser. Dette har i flere nyere beslutninger indebåret forhøjelser på grund af varigheden på over 100% […]. I den foreliggende sag, hvor kartellets varighed var på tolv år og ti måneder, er Kommissionen af den opfattelse, at det er passende at forhøje bøderne med 10% pr. år.

[…]

(340) På grundlag af ovenstående er Kommissionen af den opfattelse, at [Wieland], Outokumpu [og KME-koncernen] har tilsidesat artikel 81, stk. 1, [EF] og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, fra den 3. maj 1988 i det mindste, og til den 22. marts 2001. De har begået en kontinuerlig overtrædelse af lang varighed på mere end tolv år og ti måneder.

[…]

(342) Udgangsbeløbet for bøderne, som er fastsat ud fra grovheden, forhøjes følgelig med 125% for Outokumpu og [Wieland] […]«

105 Det må fastslås, at der ud fra disse betragtninger, sammenholdt med retningslinjernes punkt 1 B, ikke er nogen tvivl om Kommissionens intention om at forhøje udgangsbeløbet for den bøde, der var pålagt sagsøgeren, med 10% for hvert års overtrædelser. Følgelig skal sagsøgerens klagepunkter i denne henseende forkastes.

106 Hvad for det andet angår realiteten bemærkes, at en forhøjelse af bøden på grundlag af varigheden ikke er begrænset til tilfælde, hvor der foreligger en direkte forbindelse mellem varigheden og den skade, som er blevet tilføjet de ved traktatens konkurrenceregler tilstræbte fællesskabsformål (jf. i denne retning dommen i sagen Michelin mod Kommissionen, nævnt i præmis 85 ovenfor, præmis 278 og den deri nævnte retspraksis).

107 Det fremgår desuden af retningslinjerne, at Kommissionen ikke har indført nogen overlapning eller gensidig afhængighed mellem bedømmelsen af overtrædelsens grovhed og af dens varighed.

108 Det fremgår tværtimod af opbygningen af retningslinjerne, at de fastsætter en bedømmelse af selve overtrædelsens grovhed med henblik på at fastsætte et udgangsbeløb for bøden. For det andet analyseres overtrædelsens grovhed på baggrund af den berørte virksomheds egenskaber, bl.a. dens størrelse og stilling på det relevante marked, hvilket kan give anledning til en vægtning af udgangsbeløbet, til en opdeling af virksomhederne i kategorier og til fastsættelsen af et særligt udgangsbeløb. For det tredje tages der hensyn der til overtrædelsens varighed med henblik på at fastsætte grundbeløbet, og for det fjerde fastsætter retningslinjerne, at der skal tages hensyn til de skærpende og formildende omstændigheder, som gør det muligt at fastsætte bøden, bl.a. i forhold til de berørte virksomheders aktive eller passive rolle i forbindelse med gennemførelsen af overtrædelsen.

109 Heraf følger, at den ene omstændighed, at Kommissionen har forbeholdt sig muligheden for at foretage en forhøjelse for hvert års overtrædelser, som for så vidt angår overtrædelser af lang varighed, kan være op til 10% af det beløb, der er fastsat for overtrædelsens grovhed, på ingen måde forpligter Kommissionen til at fastsætte denne sats ud fra intensiteten af kartellets aktiviteter eller dets virkninger, dvs. overtrædelsens grovhed. Det tilkommer nemlig Kommissionen inden for rammerne af dens vide skønsbeføjelse (jf. præmis 31 ovenfor) at vælge satsen for den forhøjelse, den ønsker at anvende på baggrund af overtrædelsens varighed.

110 Hvad angår klagepunktet, hvorefter Kommissionen har lagt den samme omstændighed til grund, dvs. at den omhandlede overtrædelse havde varet mere end fem år, med henblik på både at begrunde anvendelsen af en forhøjelse og at fastsætte den maksimale forhøjelsessats på 10%, finder Retten ikke, at der foreligger en ulovlighed som følge af, at overtrædelsens varighed ikke kun har medført en forhøjelse af bødens grundbeløb som sådan, men også i givet fald den endelige forhøjelsessats. Som anført i den foregående præmis, er Kommissionen ikke forpligtet til at tage hensyn til overtrædelsens grovhed, når den vælger den forhøjelsestakst, som anvendes på grundlag af overtrædelsens varighed.

111 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen, bl.a. i betragtning 335 og 340 til den anfægtede beslutning, fastslået, at sagsøgeren havde deltaget i overtrædelsen af en varighed på tolv år og ti måneder, dvs. en lang varighed i henhold til retningslinjerne, og den forhøjede følgelig bøden med 125%. Således har Kommissionen ikke undladt at anvende de bestemmelser, den har pålagt sig selv i retningslinjerne. Retten finder desuden, at det ikke er åbenbart, at denne forhøjelse på 125% i det foreliggende tilfælde er uforholdsmæssig.

112 Det følger af alle de ovenstående overvejelser, at anbringendet vedrørende forhøjelsen af bøden på grundlag af varigheden skal forkastes.

Om det fjerde anbringende vedrørende forskelsbehandling i forbindelse med anvendelsen af samarbejdsmeddelelsen af 1996

Parternes argumenter

113 Sagsøgeren er i det væsentlige af den opfattelse, at virksomheden er blevet udsat for forskelsbehandling i forhold til KME, som fik en nedsættelse på 30% af den pålagte bøde, mens sagsøgeren kun fik en nedsættelse på 20%, selv om virksomhedens samarbejde var mindst lige så væsentligt som KME's.

114 For det første har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen fejlagtigt indrømmede KME en nedsættelse af bøden, som er større end nedsættelsen af sagsøgerens bøde, med den begrundelse, at »KME afslørede, at der forelå konkurrencebegrænsende forhold fra 80'erne […] i stedet for 1993, som var det af Wieland angivne tidspunkt […]« (betragtning 423 til den anfægtede beslutning).

115 Samtidig med erkendelsen af, at virksomhedens bidrag til undersøgelsen vedrørende den periode, der lå forud for 1993, var af begrænset værdi, har sagsøgeren bemærket, at man ikke benægtede, at der forelå et kartel i denne periode, men blot på grund af flere af samarbejdspartneres fratræden ikke kunne bekræfte denne periode. Ifølge sagsøgeren tillagde Kommissionen KME's bidrag en overdreven betydning i forhold til sagsøgerens. Kun en erklæring fra KME kunne nemlig virkelig fastslå, at der forelå et kartel før 1993. Endvidere blev denne erklæring afgivet efter Kommissionens udtrykkelige anmodning. KME's øvrige erklæringer er af samme art som sagsøgerens, da de dokumenterer, at der blev afholdt møder, uden at kvalificere dem som konkurrencebegrænsende.

116 Under henvisning til betragtning 397, 417 og 418 til den anfægtede beslutning har sagsøgeren bekræftet, at Kommissionen konstaterede, at KME kun i svag grad havde afklaret de faktiske omstændigheder i perioden før 1993. Sagsøgeren har deraf sluttet, at indrømmelsen af en nedsættelse af bøden, som er større for KME end for sagsøgeren, er åbenbart fejlagtig og mangler begrundelse, eftersom sagsøgerens samarbejde er af en værdi, der kan sammenlignes med KME's.

117 I øvrigt er sagsøgeren af den opfattelse, at virksomheden i denne henseende er blevet sanktioneret af Kommissionen, eftersom man i modsætning til KME afslog at afgive en generel tilståelse. Selv om sagsøgeren efter en intern, detaljeret undersøgelse havde indgivet en redegørelse for de differentierede og detaljerede faktiske omstændigheder, gav denne undersøgelse ikke sagsøgeren mulighed for at efterprøve og eventuelt indrømme, om der forelå en konkurrencebegrænsende praksis i perioden fra 1988 til 1993. Den behandling, sagsøgeren har været udsat for, er i vidt omfang ensbetydende med at tvinge en virksomhed til at rette anklager mod sig selv, hvilket er i strid med fællesskabsretten, eftersom det udgør en tilsidesættelse af retten til forsvar.

118 For det andet har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen fejlagtigt — under hensyntagen til, at KME havde redegjort for otte »arbejdsgruppe«-møder, som ikke var blevet nævnt af de andre deltagere — indrømmede KME en større nedsættelse end den, der blev indrømmet sagsøgeren. Sagsøgeren henviste nemlig i sin skrivelse af 30. september 2002 til Kommissionen til en række møder, som blev afholdt mellem 1999 og 2000, og som gav mulighed for en mere fuldstændig beskrivelse end den, KME havde indleveret.

119 For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at virksomheden frivilligt i sin skrivelse til Kommissionen af 30. september 2002 opgav oplysninger, der var betydeligt mere præcise og detaljerede end de af KME opgivne vedrørende perioden fra 1997-1999 (herefter »den stille periode«). Ifølge sagsøgeren lagde Kommissionen, som nævnt i en sætning i betragtning 202 til den anfægtede beslutning, de kortfattede oplysninger fra KME til grund for at godtgøre, at der forelå konkurrencebegrænsende adfærd i den stille periode, selv om sagsøgeren, mere detaljeret end KME, beskrev afholdelsen af tolv møder i løbet af 1997 og 1998. Desuden er sagsøgerens redegørelse for de faktiske omstændigheder nævnt af Kommissionen i 11 fodnoter indsat i betragtning 157-167 og 202-212 til den anfægtede beslutning.

120 For det fjerde har sagsøgeren hævdet, at virksomhedens samarbejde med Kommissionen to uger inden KME burde have medført en ret til en højere sats for nedsættelsen af bøden, eller i det mindste identisk med satsen for KME. I denne forbindelse har sagsøgeren henvist til Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 2002 C 45, s. 3, herefter »samarbejdsmeddelelsen af 2002«), som fastsætter, at der indrømmes en større nedsættelse til den virksomhed, der samarbejder hurtigst. Sagsøgeren har erkendt, at denne meddelelse ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, men at Retten kan tage hensyn til den som et udtryk for en almindelig retsgrundsætning.

121 Kommissionen har bestridt alle sagsøgerens klagepunkter.

Rettens bemærkninger

122 Hvad for det første angår klagepunktet vedrørende manglende begrundelse skal det fastslås, at det er åbenbart ugrundet. De bedømmelseselementer, Kommissionen har taget i betragtning for at indrømme bødenedsættelser til KME og til sagsøgeren i henhold til samarbejdsmeddelelsen af 1996, er klart angivet i betragtning 404-423 til

den anfægtede beslutning, hvilket er tilstrækkeligt til at opfylde kravene i artikel 253 EF (jf. præmis 58 og 59 ovenfor).

123 Hvad for det andet vedrører realiteten skal det indledningsvis fastslås, at når en virksomhed har begået en overtrædelse af de fællesskabsretlige konkurrenceregler, kan den ved at samarbejde med Kommissionen søge at opnå en væsentlig nedsættelse af den bøde, den risikerer at få pålagt, eller undgå bødepålæg. I denne forbindelse bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at en bødenedsættelse, der indrømmes som følge af samarbejde under den administrative procedure, er begrundet ud fra hensynet til, at et sådant samarbejde har gjort det lettere for Kommissionen at konstatere overtrædelser (jf. i denne retning Rettens domme af 14.5.1998, sag T-311/94, BPB de Eendracht mod Kommissionen, Sml. II, s. 1129, præmis 325, og sag T-338/94, Finnboard mod Kommissionen, Sml. II, s. 1617, præmis 363).

124 Det bemærkes endvidere, at kun et åbenbart urigtigt skøn fra Kommissionen i forbindelse med bedømmelsen af kartelmedlemmers samarbejde kan anfægtes, eftersom Kommissionen har et vidt skøn for at vurdere kvaliteten og brugbarheden af en virksomheds samarbejde, navnlig i forhold til andre virksomheders bidrag (Domstolens dom af 10.5.2007, sag C-328/05 P, SGL Carbon mod Kommissionen, Sml. I, s. 3921, præmis 88). Den kan dog i forbindelse med denne bedømmelse ikke tilsidesætte ligebehandlingsprincippet.

125 Da sagsøgerens klagepunkter alle vedrører den angivelige forskelsbehandling, virksomheden har været udsat for i forhold til KME, skal det således efterprøves, om Kommissionen, uden at tilsidesætte ligebehandlingsprincippet og uden at overskride sin skønsmargen, har kunnet indrømme en nedsættelse af bøderne på 20% til sagsøgeren og på 30% til KME på grundlag af deres respektive samarbejde.

126 Hvad angår kronologien i forbindelse med videregivelsen af oplysninger til Kommissionen skal det fastslås, at både sagsøgeren og KME begyndte at samarbejde med Kommissionen, efter at have modtaget en begæring om oplysninger fra Kommissionen, men inden afsendelsen af klagepunktsmeddelelsen. Desuden henhørte KME og

sagsøgeren begge to under afsnit D i samarbejdsmeddelelsen af 1996, som ikke nævner kriteriet om det tidligere tidspunkt for én virksomheds samarbejde i forhold til en anden.

127 Det fremgår desuden af retspraksis, at det kronologiske element i forbindelse med vurderingen af omfanget af de to virksomheders samarbejde ikke kan tages i betragtning i situationer, hvor oplysningerne fra de berørte parter blev afgivet inden for et ret kort tidsrum og på nogenlunde samme stadium af den administrative procedure (jf. i denne retning Rettens dom af 13.12.2001, sag T-48/98, Acerinox mod Kommissionen, Sml. II, s. 3859, præmis 139, og af 25.10.2005, sag T-38/02, Groupe Danone mod Kommissionen, Sml. II, s. 4407, præmis 467).

128 Følgelig indebærer denne forskel, selv om sagsøgerne kom KME i forkøbet med to uger for så vidt angår samarbejdet med Kommissionen, ikke i sig selv, at Kommissionen var forpligtet til at indrømme sagsøgeren en nedsættelse af den pålagte bøde, som er større eller i det mindste identisk med den, der blev indrømmet KME.

129 I det omfang, hvori sagsøgeren har gjort gældende, at punkt 23 i samarbejdsmeddelelsen af 2002 — hvorefter Kommissionen kan indrømme en større nedsættelse af bøden til den virksomhed, som først fremlægger bevismateriale vedrørende den angivelige overtrædelse, hvilket materiale repræsenterer en væsentlig merværdi — bemærkes, at en analog anvendelse kun er mulig med henblik på at udfylde et normativt tomrum. Det skal dog fastslås, at sagsøgerens, KME's og Outokumpus samarbejde reguleres af samarbejdsmeddelelsen af 1996.

130 I det omfang, hvori sagsøgerens argument kan forstås således, at det vedrører en tidsmæssig lovkonflikt, er det tilstrækkeligt at fastslå, at en sådan konflikt ikke kan forekomme. Det er nemlig kun, såfremt der ikke er vedtaget overgangsforanstaltninger, at en ny regel finder umiddelbar anvendelse på fremtidige virkninger af en situation, der er opstået, mens den gamle regel var gældende (jf. Domstolens dom af 21.1.2003, sag

C-512/99, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 845, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis). I det konkrete tilfælde fastsættes i punkt 28 i samarbejdsmeddelelsen af 2002, at denne meddelelse finder anvendelse fra 14. februar i alle sager, hvor der ikke er nogen virksomheder, der har påberåbt sig samarbejdsmeddelelsen af 1996. I det foreliggende tilfælde er det dog ubestridt, at de berørte virksomheder, herunder sagsøgeren, har påberåbt sig samarbejdsmeddelelsen af 1996.

131 Efter at sagsøgerens argumenter vedrørende kronologien af videregivelsen af oplysninger til Kommissionen er forkastet, skal det efterprøves, om KME's bidrag på det kvalitative plan, sammenlignet med sagsøgerens, er af en sådan art, at det berettiger en forskel på 10 procentpoint mellem de satser for nedsættelser, der er anvendt på bøderne pålagt disse virksomheder.

132 For det første kan Retten ikke tiltræde sagsøgerens argumentation, hvorefter indrømmelsen af en nedsættelse af bøden på grund af en virksomheds tilståelse af sin deltagelse i en overtrædelse udgør en tilsidesættelse af de andre virksomheders ret til et forsvar.

133 Det følger nemlig af retspraksis, at Kommissionen har ret til at nedsætte de bøder, den pålægger virksomheder, som ikke blot videregiver nyttige oplysninger, men som ligefrem udtrykkeligt erkender deres deltagelse i en overtrædelse. Kommissionen kan ganske vist ikke tvinge en virksomhed til at tilstå sin deltagelse i en overtrædelse. Den er dog ikke forhindret i, ved fastsættelsen af bøden, at tage hensyn til den hjælp, som virksomheden på eget initiativ har ydet for at godtgøre, at en overtrædelse fandt sted (Domstolens domme af 14.7.2005, sag C-57/02 P, Acerinox mod Kommissionen, Sml. I, s. 6689, præmis 87, og forenede sager C-65/02 P og C-73/02 P, ThyssenKrupp mod Kommissionen, Sml. I, s. 6773, præmis 50).

134 Den pågældende virksomheds tilståelse af den påtalte overtrædelse er rent frivillig. Virksomheden tvinges på ingen måde til at indrømme aftalen (dommen af 14.7.2005 i

sagen Acerinox mod Kommissionen, nævnt i præmis 133 ovenfor, præmis 89, og dommen i sagen ThyssenKrupp mod Kommissionen, nævnt i præmis 133 ovenfor, præmis 52).

135 I den konkrete sag skal det fastslås, at det fremgår af betragtning 405 og 406, sammenholdt med betragtning 416-422 til den anfægtede beslutning, at Kommissionen har indrømmet nedsættelser af de bøder, der blev pålagt sagsøgeren og KME, på grundlag af to kumulative faktorer, nemlig dels at de ikke har bestridt rigtigheden af de faktiske omstændigheder, som udgør den fastslåede overtrædelse, dels at deres samarbejde vedrørende fastlæggelsen af de faktiske omstændigheder gik ud over de forpligtelser, der følger af artikel 11 i forordning nr. 17.

136 Hvad angår dette sidste element fremgår det af betragtning 168, 169, 171, 405, 417, 419 og 423 til den anfægtede beslutning, at Kommissionen har vurderet, at KME's og sagsøgerens bidrag var af samme kvalitet, bortset fra dels tilståelsen af svigagtige aktiviteter før 1993, dels afsløringen af ekstra-møder, der angiveligt tjente til at intensivere overtrædelsens funktion.

137 Henset til konstateringen af, at kartellet blev iværksat i 1988, er det åbenbart, at Kommissionens fastsættelse af overtrædelsens varighed ikke blev gjort lettere af sagsøgerens besvarelse i skrivelsen af 30. september 2002. I denne skrivelse angav sagsøgeren nemlig en liste med Cuproclimas officielle møder, som blev afholdt fra 1985, uden at anføre de emner, der blev drøftet under disse møder. I samme skrivelse anførte sagsøgeren, at de svigagtige kontakter blev indledt omkring 1993.

138 Derimod tilstod KME i sin skrivelse af 15. oktober 2002, at deltagerne aftalte at opdele kunder de første år, som efterfulgte stiftelsen af Cuproclima i 1985, og beskrev fremgangsmåden herfor.

139 Hvad angår den stille periode (fra 1997-1999) skal det fastslås, at skrivelsen fra KME af 15. oktober 2002 indeholdt oplysninger om kartellets funktion inden for rammerne af Cuproclima samt om den omstændighed, at KME, Wieland og i et mindre omfang Outokumpu var i regelmæssig kontakt — ud over i Cuproclima-sammenhæng — indtil 1999, oftest telefonisk, for at drøfte bestemte kunder eller priser.

140 Hvad angår perioden 1999-2001 fremgår det af denne skrivelse, at medlemmerne af Cuproclima mødtes til ca. otte »arbejdsgruppe«-møder, der blev afholdt uden for de almindelige mødeseancer i Cuproclima med henblik på at intensivere kartellets aktiviteter.

141 Hvad angår sagsøgerens samarbejde vedrørende disse perioder skal det fastslås, at selv om listen over møder, som virksomheden har indgivet, er mere fuldstændig end listen fra KME, har sagsøgeren ikke anført, om der på disse møder blev drøftet emner vedrørende kartellet. Heraf følger, at sagsøgeren med listen ikke har bidraget til, at Kommissionen blev i stand til at få kendskab til mødernes sammenhæng og bedømme genstanden herfor. Sagsøgeren kan derfor ikke påberåbe sig denne liste til støtte for, at virksomhedens samarbejde med henblik på Kommissionens undersøgelse var af højere eller lignende værdi som KME's erklæringer (jf. præmis 139 og 140 ovenfor).

142 I forbindelse med samarbejdet har sagsøgeren imidlertid indgivet nogle relevante elementer til Kommissionen for så vidt angår den stille periode og perioden 1999-2000.

143 Sagsøgeren har bl.a., i lighed med KME, indgivet beviser for den konkurrencebegrænsende skriftveksling med KME i 1997 (betragtning 163 til den anfægtede beslutning).

144 Sagsøgeren har endvidere erklæret, at medlemmerne af Cuproclima ved udløbet af 90'erne havde besluttet at genoptage deres svigagtige aktivitet, hvilket skete med vedtagelsen i 1999 af en tabel, som skulle være elektronisk tilgængelig for kartelmedlemmerne og indeholde følsomme oplysninger. Det må imidlertid konstateres, at disse oplysninger, selv om de vedrørte overtrædelsen, ikke afslører tilrettelæggelsen af ekstra-møderne, der havde til formål at tilpasse og styrke den svigagtige aktivitet, som blev udvist under de regelmæssige møder i Cuproclima, hvilke ekstra-møder KME derimod havde gjort Kommissionen opmærksom på ved at oplyse om de otte »arbejdsgruppe«-møder.

145 På baggrund af det ovenstående skal det fastslås, at sagsøgernes påstande, hvorefter virksomheden mere fuldstændigt end KME bidrog til at belyse overtrædelsesperioden mellem 1997 og 2000, ikke understøttes af den fremlagte dokumentation.

146 Følgelig, og i lyset af den ovenfor i præmis 133 nævnte retspraksis finder Retten, at Kommissionen ikke har gjort sig skyldig i et åbenbart urigtigt skøn, da den ud fra samarbejdet fastsatte satsen for nedsættelsen af de bøder, der var pålagt sagsøgeren.

147 På baggrund af alle disse overvejelser fastslås det, at det sidste anbringende heller ikke er begrundet.

148 Følgelig frifindes Kommissionen.

Sagens omkostninger

149 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer

RETTEN (Ottende Afdeling):

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Wieland-Werke AG betaler sagens omkostninger.

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. maj 2009.

Underskrifter